ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ကီၢ်သူလ့ၤ
www.knuhq.org

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ, ကရၢခိၣ်အတၢ်ကတိၤလီၤတံၢ်ဖဲ ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤဆၢက့ၤအလီၢ် (၇၇) ဝီတဝီ

နံၤသီ – ထ့ကူာ်လါထိၣ်(၁၄)သီ, ၂၇၆၄ နံၣ်
လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ (၁၁) သီ, ၂၀၂၅ နံၣ်

ယပှၤကလုာ်ကညီဖိ, အဲၣ်ကလုာ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ဧၢ,

၂၀၂၅နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ (၁၁) အနံၤအံၤ မ့ၢ် **"ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤ"** ဆၢက့ၤအလီၢ် (၇၇) ဝီတဝီ န့ၣ်လီၤ. ဖဲကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤအံၤ ယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ယပှၤကလုာ်ကညီဖိခဲလၢာ်လၢ ကပူၤဒုၣ်ပူၤဒါ, မၤနၢ်အီၣ်ကဲ, ကအိၣ်လၢပှဲၤဝဲဒီး ကညီကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤ, အသူးအသ့ၣ်အလၤကပီၤန့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤအပူၤ မ့ၢ်တၢ်အဆိကတၢၢ်တဘျီလၢပပှၤကညီကလုာ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထိၣ်ပှၤကညီကလုာ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်,ပှၤကညီကလုာ်အတၢ်တူၢ်ခိၣ်ဟ်သး, အတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီ,ပှၤကညီကလုာ်အတၢ်ယူတၢ်ဖိးန့ၣ်လီၤ.မုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်မုၢ်နံၤလုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်တနံၤလၢ ကညီဒီကလုာ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်ဟ်ပနီၣ်, မၤလၤကပီၤအီၤဒ်အမ့ၢ် **"ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤ"** အသိးန့ၣ်လီၤ.

အဆိကတၢၢ် ယစံးဘျုးဘၣ် ယပှၤကလုာ်ကညီဖိခဲလၢာ်လၢ အိၣ်ဆိးလၢတၢ်လီၢ်အါတီၤ, လၢအသ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ်လီၤအသးဒီး ဂံၢ်ဃုာ်လီၤအသးလၢ အမ့ၢ်ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်အသးဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်နီၣ်, မၤလၤကပီၤ ကညီဒီကလုာ်အမုၢ်နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၤကပီၤ ကညီဒီကလုာ်အမုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်, မၤလၤကပီၤလီၤက့ၤပသးလၢ ပမ့ၢ်ကညီကလုာ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

ပကညီကလုာ် အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ ဒီတကတိၢ်, ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ, တၢ်မၤနၢၤမၤဃၣ်, တၢ်မၢကုၢ်မၢပှၤ, တၢ်မၤတရီတပါအီၤလၢ ပှၤပၢတၢ်တဖၣ်အဃိ ကအိၣ်မူဘၣ်ဝဲဒ် ပှၤတကလုာ်အသိးဒီး ကပူၤဖျဲးဒီး တၢ်အိၣ်မူအတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တဖၣ် ကသ့အဂီၢ် ဘၣ်သုးလီၢ်သုးကျဲလၢ တၢ်လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟဲနုာ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လၢ ကီၢ်တဘ့ၣ်အံၤအပူၤ လၢတၢ်သဘျ့အပူၤ အါနံၣ်အါလါ ဝံၤအလီၢ်ခံ, ကလုာ်ဒူၣ်အဂၤတဖၣ် ဟဲနုာ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်ဒီး ပဃီၤကလုာ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤနိၣ်ဂံၢ်အါဒီးဒိၣ်စိဝဲလၢ ကီၢ်အံၤအပူၤ တစိၤဘၣ်တစိၤ လၢအက့ၢ်အဂီၤ အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်တဖၣ် ကပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤအဂီၢ် ဘၣ်သုးလီၢ်ကျဲ, အိၣ်မူဝဲဒၣ်လၢခိခိၣ်ပှၢ်လၢ်, ကစၢၢ်ကလိကျါဒီး ကဲထိၣ်ပှၤမုံၤခိၣ်သိၣ်လၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထိၣ်ဖဲ ပှၤအဲကလံးဖိဟဲဒုးမၤနၢ်ဒီးပၢကီၢ်ပဃီၤဝံၤအလီၢ်ခံ, ကီၢ်မုၢ်နုာ် ပှၤစိာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ် ဟဲတုၤဝဲဆူကီၢ်ပဃီၤဒီး,ထံၣ်နၢ်ဝဲကညီကလုာ်ဒီး,တၢ်သးခုကစီၣ် ကရၤလီၤအသးဆူ ကညီကလုာ်အိၣ်ဆိးကီၢ်ပူၤတဖၣ်အဂီၢ် ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဝဲ ကညီအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်, ဒုးအိၣ်ထိၣ်တၢ်မၤလိကို်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဖိတဖၣ် မၤလိမၤဒိးဘၣ်တၢ်, ဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တုၤဒၣ်လဲာ် ကညီဖိအါဂၤ လဲၤမၤလိဘၣ်တၢ် ဆူထံယံၤကီၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်အသိးအကျါ, ပှၤသ့လံာ်သ့လဲၢ်, ပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ် အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိ တၢ်သ့လံာ်သ့လဲၢ်ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အိၣ်ထိၣ်အဃိ ကညီဖိတဖၣ် အမဲာ်စိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီး ဂဲၤလိာ်တၢ်လၢ ကညီကလုာ် အတၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီအဂီၢ် အိၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ကရၢကရိထိၣ်ကညီအတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒီး **"ကညီဒီကလုာ်ကရၢ"** မ့ၢ်ကရၢအဆိကတၢၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ကရၢကရိထိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိတဖၣ် အမဲာ်ဖးထိၣ်လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးဒီး ဟ်ဖှိၣ်ဂဲၤလိာ်တၢ်လၢ ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်မၤတဖၣ် အိၣ်အါထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တကတိၢ်ဃိ ဒ်ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်ထိၣ်သးအသိး ကညီကလုာ်တဖၣ် ကရၢကရိထိၣ်ကညီကလုာ်အတၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်တဖၣ် သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢ ကအိၣ်မူဘၣ်ဝဲဒ်ပှၤတကလုာ်အသိးဒီး အတၢ်

အိၣ်မူ ကလဲၤထိၣ်လဲၤထီအဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး အကီၢ်ဒၣ်ဝဲလီၤလီၤဆီဆီ လၢအပၢဆှၢဒီးစံၣ်ညီၣ်တီလီၤက့ၤအပှၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်မူ ဘူၣ်တီၢ်ဒၣ်ဝဲ အိၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကညီကလုာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢကအိၣ်ဒီးအထံအကီၢ်ဒၣ်ဝဲ အိၣ်ထိၣ်ဒီး ဃ့ထိၣ်ဝဲဒၣ်ကီၢ်အဲကလံးပဒိၣ်လၢတၢ်ကဟ်ပနီၣ်န့ၢ် ကညီကီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအဲကလံးပၢတၢ်အဆၢကတီၢ် တပဟ်ပနီၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကညီကီၢ်ဘၣ်. အဲကလံး ဟ့ၣ်လီၤက့ၤ ကီၢ်ပယီၤတၢ်သဘျ့အဆၢကတီၢ် တၢ်ဟ်ပနီၣ်န့ၢ် ကညီကီၢ်တအိၣ်အဃိ ကညီကလုာ်တဖၣ် ဂဲၤလိာ်ကဒီးဝဲဒၣ်လၢ ကညီကလုာ်ကအိၣ်ဒီးအကီၢ် လီၤလီၤဆီဆီန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီကလုာ် ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီ တၢ်မၤအဂံၢ်ကဆူၣ်အဂီၢ် ဖဲ ၁၉၄၇နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါ ရံၤ(၅) သီအနံၤ ကညီတၢ်ကရၢကရိခဲလၢာ် ဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်က့ၤအသးဆူ **"ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ"** တကရၢဃိန့ၣ်လီၤ. စးထိၣ်ဖဲန့ၣ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒီးဂဲၤလိာ်တၢ်လၢ ကညီကလုာ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ် အထံအကီၢ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ်ဖျါထိၣ်ကညီဒီကလုာ်တူၢ်လိာ်ဆိၣ်ထွဲဝဲကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအတၢ်ဃ့ထိၣ်ကညီကီၢ်ဒ်ကညီကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီအသိးအဂီၢ်, **ဖဲ ၁၉၄၈ လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၣ် (၁၁)သီအနံၤ**န့ၣ် ဒ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသိး ကညီကလုာ်လၢကီၢ်ဒီဘ့ၣ်, တၢ်လီၢ်အါတီၤ ဒီးလၢဝ့ၢ်အါဖျၢၣ် ပှၤနီၣ်ဂံၢ်(၄)ကလီၢ်ဘျဲၣ်တဖၣ် လၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲ, ဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်အသး, စံာ်ဒီးတၢ်ကိးသတြီ ဟ်ဖျါထိၣ်အတၢ်ဘၣ်သးလၢအမ့ၢ်–

(၁) ဟ့ၣ်ကညီကီၢ်တဘျီဃီ

(၂) ဒုးနဲၣ်ကညီတဘၣ်ပယီၤတဘၣ်တဘျီဃီ

(၃) ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤပတသးလီ

(၄) ကလုာ်တၢ်သဘံၣ်ဘူၣ်ပတသးလီ – (၄) ထံၣ် လၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်, ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးခွဲးယာ်, တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ဒီးအိၣ်မူသကိးဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်ဟ်ကဲလိာ်သးတဖၣ်ကစုဒုဒီးဟးဆှၣ်ဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲပှၤကညီကလုာ်အထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီ, ကညီကလုာ်တဖၣ်အတၢ်ဟ်သးန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဟ်ဖျါထိၣ် ကညီကလုာ် အတၢ်ဃူတၢ်ဖိး, အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီ, အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ် အဆိကတၢၢ်တဘျီလၢ ကညီကလုာ် အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကသ့ၣ်နီၣ်, ဟ်ဒိၣ်, မၤလၤကပီၤမုၢ်နံၤအံၤ ထီဘိလၢကညီတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤပူၤအဂီၢ်, ဖဲ **"ကီၢ်သူလ့ၤ ခီကရဲး အဆိကတၢၢ်တဘျီ"** လၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဖဲ ၁၉၅၃ နံၣ် လါနိၣ်ဝ့ဘၢၣ် ၂၃ သီ တုၤ ၂၅ သီအနံၤ, တၢ်ဟ်ပနီၣ်မုၢ်နံၤအံၤ ဒ်အမ့ၢ် **"ကညီဒီကလုာ် မုၢ်နံၤ"** န့ၣ်လီၤ. မုၢ်နံၤအံၤ ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်,ဟ်ပနီၣ်ဒီးမၤလၤကပီၤအီၤဒ်အမ့ၢ် **"ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤ"** လၢကညီဒီတကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

ဃပှၤကလုာ်ကညီဖိ, အဲၣ်ကလုာ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧါ,

ပမ့ၢ် ပှၤတကလုာ်လၢ အအိၣ်လၢပှဲၤ ဒီးပှၤတကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီးပတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ, ပလံာ်ပလဲၢ်,ပကျိာ်ပကျာ်, လုၢ်လၢ်ထူသနူ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ, တၢ်ဖံးအီၣ်မၤအီၣ်အကျိၤအကျဲ, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်ကျဲလီၤလီၤဆီဆီ ဒီးအိၣ်မူဝဲဒ် ပှၤတကလုာ်အသိးန့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၣ် ပအိၣ်ဒီး ကညီကလုာ်က့ၢ်ဂီၤပနီၣ်လီၤဆီတဖၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ ကညီကလုာ် ဂံၢ်အနံၣ်, ဂံၢ်အလါ, ကညီဒီကလုာ် အနံၣ်ထိၣ်သီ, ကညီဒီကလုာ်အနီၢ်တယၢ် ဒီးကညီဒီကလုာ်အတၢ်သးဝံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ် ကမ့ၢ်ဝဲ ပှၤတကလုာ်လၢ ကအိၣ်မူဝဲအဂီၢ် ပှၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤ အသူးအသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်အိၣ်မူဃုာ်ဝဲဒၣ်ဒီး ပပှၤကညီကလုာ်ကိးနီၢ်ဂၤဒဲးလၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပပှၤကညီကလုာ်ကိးနီၢ်ဂၤဒဲး ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ကညီကလုာ် အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ, ပပှၤကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤ, အတၢ်ဟ်နီၣ်တဖၣ် ဒီး ကဘၣ်သ့ဟ်ဒိၣ်, ကတီၤဒီးအိၣ်မူ စူးကါဝဲ အပှၤကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ အကျိာ်, အလံာ်အလဲၢ်, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၤတဖၣ် လၢအတၢ်အိၣ်မူကိးမုၢ်နံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး ပှၤတကလုာ် အတၢ်ဒိၣ်ထိၣ်ထီထိၣ်အဂီၢ်, ပှၤတကလုာ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး **"တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်"** သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဖဲကီၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်အိၣ်ကွဲးဟ်လီၤအသးလၢ ထံကီၢ်အံၤ "တၢ်သူၣ်ထိၣ်ထံကီၢ်တၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်" အပူၤန့ၣ်လီၤ. သနူဒီးတၢ်မၤလၢအထိဒါဒီးမၤတံာ်တာ် ပပှၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ ဒီးအတၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီတဖၣ် မ့ၢ် **"ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူဒီးမီၤစိရိၤသနူ" တဖၣ်**န့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤ, တၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီကလုာ် အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီ ကန့ၢ်အဂီၢ် ကညီကလုာ်တဖၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤအသးသမူ, အက့ၢ်အဂီၤ, အသွံၣ်အထံဒီးအတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ် တဆံးတစုၤဘၣ်. တုၤ

ဆၢကတီၢ်အံၤ ဒ်ပပှၤကလုာ် အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီအသိး တၢ်မၤလၢပှဲၤထီၣ်အီၤတနၢ့်ဖံးဘၣ်. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါအပူၤ , ဒ် ၁၉၄၈ နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ (၁၁) သီ ကညီကလုာ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် ကညီကလုာ်အသူးသ့ၣ်ကၢ့်ဂီၤ, အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီ, အတၢ်ဃူတၢ်ဖိး, ဃူဃူဖိးဖိးအသိး အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပှၤကညီကလုာ် လၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ် ကဘၣ်ဟံးဃာ်,စိာ်မူစိာ်ဂဲၤဒီးမၤဖျါထီၣ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီတဖၣ်ကလၢထီၣ်ပှဲၤထီၣ်အဂီၢ်အလီၢ်အိၣ်လၢကညီဖိကိးနီၢ်ဂၤဒဲး,ကညီပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤ ကရၢကိးဖုဒဲး,ကညီထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ်တဖၣ်ဒီးကညီကရၢသဘျ့ခဲလၢာ်ကဘၣ်ထိၣ်ဃူထိၣ်ဖိး, ဂဲၤလိာ်မၤသကိးအီၤလၢ အသနၢၣ်, လၢအလီၢ်အကျဲ, ဒ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ အိၣ်ဝဲဒီးအီၤ စုာ်စုာ်အသိး န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကဘၣ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒီးဟ့ၣ်လီၤပသး လၢပပှၤကလုာ် အတၢ်လိၣ်ဘၣ် နီၢ်နီၢ် အဖီခိၣ် ဒ်ဆၢကတီၢ် ဒီး ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်အိၣ်သးအိၣ်ထိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်ခဲအံၤ ပအိၣ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢပပှၤကလုာ်ကိးဂၤဒဲး ကဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂဲၤလိာ်အကျဲအံၤ လၢပလီၢ်ပကျဲဒီးပသနၢၣ်ဒၣ်ပဝဲစုာ်စုာ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲအါဘိ လၢပကမၤတၢ်လၢပပှၤကလုာ် အတၢ်ဒိၣ်ထိၣ်ထီထိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကယဲၢ်တၢ်လၢ ပဖံးအီၤမၤအီၤတမံၤ လၢ်လၢ်န့ၣ်ပကဘၣ်ပညိၣ်အီၤဆူတၢ်မၤလၢပှဲၤ ပပှၤကလုာ်အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီဒီး အိၣ်ဆၢထၢၣ် လၢပပှၤကလုာ် အတၢ်ဟ်သးဒီးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ဖိၣ်လိာ်သကိးပစု ဒီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤ ဃူဃူ လၢကညီဒီကလုာ် နီၢ်တယဲၢ်တဘ့ၣ်ဃီအဖီလာ်န့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢ အတၤတၢ်ဒီး ပကညီဒီတကလုာ် ဃုာ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသုးဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ ဖဲ (၂၀၂၁) နံၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢ အထီဒါလိာ်သးဒီး ကညီဒီကလုာ် စၢဖှိၣ်ကရၢ ဃုာ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်, အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီလၢ တၢ်ကသူၣ်ထိၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကီၢ် စၢဖှိၣ် အတၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်မၤအကဲ့ၢ်အဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးပယီၤကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ ဒီး သုးမီၤစိရိၤသနူတၢ်ပၢတၢ်ပြးအသိး ကလုာ်ဒူၣ်ပှၤပယီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး သုးမီၤစိရိၤသနူ အတၢ်ပၢတၢ်ပြးတဖၣ်လၢ အထီဒါ ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် တၢ်မၤအကျဲဒီး ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူ အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ မီၤစိရိၤသနူ ကလီၤပိုၢ်ကွံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီဖိလၢအအိၣ်လၢ တၢ်လီၢ်တပူၤလၢ်လၢ် ကဘၣ်ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ် ဒီးထီဒါမၤလီၤပိုၢ်ကွံာ် ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ်အကဲ့ၢ်အဂီၤ ကိးမံၤဒဲးလၢ အမၤထီဒါကညီ ကလုာ်အတၢ် အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ, ဃုာ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ခဲလၢာ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယပှၤကလုာ်ကညီဖိ, အဲၣ်ကလုာ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ,

လၢခံကတၢၢ် ယဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ဘၣ် ပပှၤကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်, သိၣ်ဒူ, ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် ဒီးခါဆူညါ သူၣ်စၢ် သးဘိၣ်,စၢၤသွဲၣ်သီခဲလၢာ်လၢ ဖဲတၢ်မၤလၤကပီၤ “**ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤ**”အံၤ လၢတၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီဒီကလုာ် အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီအဂီၢ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါအပူၤ, ပကဂီၤကၢ်ထီၣ်ပသးဒီး ပပှၤကလုာ်အကဲ့ၢ်အဂီၤအသူးအသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ပကပညိၣ် ဒီးကွၢ်စူၣ်ဃီၤဆူ ပပှၤကလုာ်အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီ, ပထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ လၢအကဒုးအိၣ်ထိၣ် ပပှၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ ဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ပကအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး တၢ်ဟ်လီၤသး ကျၢၤမုဆူလၢ တၢ်ကထီဒါမၤလီၤမၢ်ကွံာ် ပပှၤကလုာ်အဒုၣ်အဒါ လၢအမ့ၢ် ပှၤလၢအစူးကါ “ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ ဒီး မီၤစိရိၤသနူ” တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်မၤအပူၤ, ပကအိၣ်ဒီး တၢ်သးခုတလ့ၢ်, တၢ်ဟ်လီၤသးကျၢၤမုဆူဒီး တၢ်မၤနၢၤအဂီၢ် ပကသူၣ်ထိၣ်ပပှၤကလုာ် အတၢ်ဃူတၢ်ဖိး, ဟံးဃာ်ကလုာ်အသူးသ့ၣ်ကၢ့်ဂီၤ ဒီးမၤလၢပှဲၤ ပကညီကလုာ် အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီ, ဒ်ကညီဒီတကလုာ် ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ “**၁၉၄၈ နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၣ် (၁၁) သီ**” အနံၤအသိးတက့ၢ်. မ်ပကဂဲၤလိာ်သကိးအီၤလၢ ပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်, အိၣ်ဒီးတၢ်နာ် အလၢအပှဲၤလၢ ပကတုၤဃီၤဆူ ပပှၤကလုာ် အတၢ်မိၣ်နၢ့်သးလီဃါမနၤန့ၣ်တက့ၢ်. မ်ကညီကလုာ်ကမ့ၢ်ဝဲကလုာ်တကလုာ်လၢအမူဝဲဒီးလဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲန့ၣ်တက့ၢ်.

“မ်ယပှၤကလုာ်ကညီဖိကိးဒံနီၢ်ဂၤဒဲးကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤဘၣ်ဝဲဒ်ပှၤတကလုာ်အသိးဒီးလဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဒၣ်လၢ ပပှၤကလုာ်အတၢ်ဃူတၢ်ဖိးအတၢ်ဂဲၤလိာ်သကိးအဃိန့ၣ်တက့ၢ်.”

********* ********* *********

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး

ဗဟိုဌာနချုပ်

ကော်သူးလေ

www.knuhq.org

(၇၇) နှစ်မြောက် ကရင်အမျိုးသားနေ့ အထိမ်းအမှတ် ပြောကြားသော ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ခွန်း

နေ့ရက် - ထေးကူလဆန်း (၁၄) ရက်၊ ၂၇၆၄ ခုနှစ်
ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၁) ရက်၊ ၂၀၂၅ ခုနှစ်

ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့၊

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၁) ရက်နေ့ဟာ (၇၇) နှစ် ပြည့်မြောက်တဲ့ "ကရင်အမျိုးသားနေ့" ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ ကရင်အမျိုးသားနေ့မှာ ကရင်တမျိုးသားလုံး ဘေးရန်ကင်းဝေးလျက် ကြီးပွားတိုးတက်ကာ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ ကြန်အင်လက္ခဏာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာတွေနဲ့ ပြည့်ဝပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလိုက်ပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သမိုင်းမှာ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ကရင်လူမျိုးများဟာ ကရင်လူမျိုးရဲ့ ဖြစ်တည်မှု၊ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သဘောထားရပ်တည်ချက်၊ လိုလားချက် နဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ပြသခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ဟာ ကရင်တမျိုးသားလုံးအတွက် မွန်မြတ်တန်ဖိုးကြီး လှတဲ့နေ့တနေ့ ဖြစ်လို့ "ကရင်အမျိုးသားနေ့" အဖြစ်လည်း ဂုဏ်ပြုသတ်မှတ်ထားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ပထမ ဦးစွာ နေရာအနှံ့အပြားမှာ ရောက်ရှိနေထိုင်နေကြတဲ့ ကရင်လူမျိုးများကို မိမိကိုယ်ကို ကရင်လူမျိုးအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီးထည့်သွင်းရေတွက်ကာ ကရင်အမျိုးသားနေ့ ကို စုရုံးကျင်းပအောက်မေ့ သတိရကြတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါတယ်။ ကရင်အမျိုးသားနေ့ကို ဂုဏ်ပြုကျင်းပတာဟာ မိမိကိုယ်ကို ကရင်လူမျိုးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ဂုဏ်ပြုကြခြင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သမိုင်းတလျှောက်လုံးမှာ အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်တဲ့သူတွေရဲ့ ဖိနှိပ်မှုတွေ၊ အနိုင်ကျင့်မှုတွေ၊ ကျွန်ပြုမှုတွေ၊ မတရားပြုကျင့်မှုတွေကို ခံခဲ့ရတာကြောင့် လူမျိုးတမျိုးကဲ့သို့ ရပ်တည်ရှင်သန်ပြီး ဒီလို ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့် ကျွန်ပြုမတရားပြုကျင့်မှုတွေကနေ ကင်းဝေးဖို့ တနေရာကနေ တနေရာကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဒီနိုင်ငံကို ကရင်လူမျိုးတွေ ဝင်ရောက်ပြီး လွတ်လပ်စွာနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ အခြေချခဲ့ပြီးတဲ့နောက်မှာ အခြားသော လူမျိုးများလည်း ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြပြီး ဗမာလူမျိုးတို့ဟာ လူဦးရေများပြားပြီး ဒီနိုင်ငံကို ခေတ်အမျိုးမျိုးမှာ ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ ကြီးစိုးချယ်လှယ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတို့ဟာ ဖိနှိပ်ချုပ်ခြယ်မှုတွေကို ကင်းဝေးဖို့ သစ်တောများ၊ တောင်တန်းများကြားမှာ ပြောင်းရွှေ့သွားရောက်နေထိုင်ကြရင်း တောသူတောင်သားများ ဖြစ်လာကြရပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်တို့ ဗမာပြည်ကို သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးပြီးနောက် အနောက်နိုင်ငံမှ သာသနာပြုများ ဗမာပြည်ကို ရောက်ရှိလာပြီး ကရင်လူမျိုးတို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ကာ နိုင်ငံအတွင်းမှာ ရှိနေတဲ့ ကရင်လူမျိုးတွေကြား သာသနာပြုနိုင်ဖို့ ကရင်စာပေများကို ပြုစုပေးခဲ့ကြကာ စာသင်ကျောင်းများလည်း တည်ထောင်ပေးခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတွေ ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိခဲ့ပြီး ပညာတတ်မြောက်လာကာ ကရင်လူမျိုးအများအပြား နိုင်ငံတကာထိတိုင် ပညာသွားရောက်

သင်ယူနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတွေထဲမှာ စာတတ်မြောက်တဲ့သူတွေ၊ ပညာတတ်တွေ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပါတယ်။ စာတတ်မြောက်ခြင်းနဲ့ ပညာတတ်မြောက်ခြင်းတွေကြောင့်ပဲ ကရင်လူမျိုးတို့ မျက်စိပွင့် နားပွင့်လာကာ ကရင်လူမျိုးတို့ တိုးတက်ဖို့အတွက် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များဟာ ကရင်အဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လာကြပြီး "ဒေါကလူကရင်အမျိုးသားအသင်း" ဟာ ပထမဦးဆုံး တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်လူမျိုးတွေ နိုင်ငံရေးနိုးကြားလာပြီး နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေကို စုပေါင်းဆောင်ရွက်ကြတာ ပိုမိုများပြားလာခဲ့ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ နိုင်ငံရေးဖြစ်ထွန်းမှုတွေအရလည်း ကရင်လူမျိုးတွေဟာ အခြားသော ကရင်အဖွဲ့အစည်းတွေကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတွေဟာ လူမျိုးတမျိုးအနေနဲ့ ရပ်တည်ပြီး ဘဝနေထိုင်မှု တိုးတက်မြင့်မားဖို့အတွက်ဆိုရင် ကိုယ့်လူမျိုးရဲ့ကံကြမ္မာကိုဖန်တီးပြီး စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်တဲ့ သီးခြားနိုင်ငံတခု ရှိဖို့ လိုတယ်ဆိုတာကို သိရှိလာခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတို့ သီးခြားနိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်ရရှိနိုင်ဖို့ အင်္ဂလိပ်တို့ဆီကနေ တောင်းဆိုတဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေလည်း ရှိလာပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း အင်္ဂလိပ်တို့အုပ်စိုးနေတဲ့ကာလမှာ ကရင်နိုင်ငံကို အသိအမှတ်ပြု ပေးအပ်ခြင်း မပြုခဲ့ပါဘူး။ ဗမာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ လွတ်လပ်ရေးပေးခဲ့တဲ့ အချိန်မှာလည်း ကရင်နိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးအပ်ခဲ့တာလည်း မရှိတာကြောင့် ကရင်လူမျိုးတွေဟာ သီးခြားနိုင်ငံ ရရှိဖို့ ထပ်မံလှုပ်ရှားခဲ့ကြပါတယ်။ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေး လိုလားချက်တွေ ပြည့်ဝရရှိနိုင်ဖို့ အရှိန်မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၅) ရက်နေ့မှာ ကရင်အဖွဲ့အစည်းတွေ အားလုံးပူးပေါင်းပြီး "ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး" အဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစလို့ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးဟာ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သီးခြားနိုင်ငံရရှိဖို့နဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေ ရရှိဖို့အတွက် ရပ်တည်လှုပ်ရှားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးရဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ လိုလားချက်ဖြစ်တဲ့ ကရင်ပြည်ရရှိရေး တောင်းဆိုချက်ကို ထောက်ခံဖော်ပြဖို့အတွက် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၁) ရက်နေ့မှာ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးရဲ့ ဦးဆောင်မှု နဲ့ စီစဉ်ညွှန်ကြားမှုအရ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ ကရင်လူမျိုးတွေ၊ နေရာအနှံ့အပြားမှာ၊ မြို့ကြီးပြကြီးတွေမှာ လူဦးရေ (၄) သိန်းကျော်အထိ မိမိနေရာဒေသအလိုက် စုရုံးခဲ့ကြပြီး ကိုင်ဆောင်တောင်းဆိုဖော်ပြကြွေးကြော်ခဲ့တဲ့

(၁) ကရင်ပြည် ချက်ခြင်းပေး

(၂) ကရင်တကျပ် ဗမာတကျပ် ချက်ခြင်းပြ

(၃) ပြည်တွင်းစစ် အလိုမရှိ

(၄) လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်း အလိုမရှိ

ဆိုတဲ့အချက်တွေဟာ ကိုယ့်ကံကြမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးခွင့်၊ အမျိုးသားတန်းတူရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နဲ့ အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြုလေးစားလျက် အေးချမ်းစွာ ယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးတို့ကို ဖော်ကျူးပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ ငြိမ်ဝပ်စွာ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးလိုလားချက်၊ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သဘောထားတွေကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီနေ့ဟာ ကရင့်သမိုင်းတလျှောက်မှာ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ လိုလားချက်၊ ရပ်တည်ချက်တို့ကို ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့တဲ့ ပထမ ဦးဆုံးအကြိမ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကရင့်သမိုင်းထဲမှာ အဲဒီနေ့ကို အမြဲတမ်းအောက်မေ့သတိရဖို့၊ တန်ဖိုးထားဖို့၊ ဂုဏ်ပြုဖို့အတွက် ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ကနေ ၂၅ ရက်နေ့အထိ ပထမဦးဆုံးကျင်းပတဲ့ ကော်သူးလေကွန်ဂရက်မှာ အဲဒီနေ့ကို "ကရင်အမျိုးသားနေ့" အဖြစ် အသိအမှတ်ပြု သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနေ့ကို ကရင်တမျိုးသားလုံးကလည်း "ကရင်အမျိုးသားနေ့" အဖြစ် လက်ခံအသိအမှတ်ပြု ဂုဏ်ပြုကြပါတယ်။

ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့၊

ကျနော်တို့ဟာ လူမျိုးတမျိုးရဲ့ ကြန်အင်လက္ခဏာနဲ့ အပြည့်အဝရှိတဲ့ လူမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့မှာ သမိုင်း၊ စာပေ၊ ဘာသာစကား၊ ထုံးတမ်းဓလေ့၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်မွေးမှုပုံစံ၊ နေထိုင်ရာ ဒေသများ သီးသန့်ရှိပြီး လူမျိုးတမျိုးအနေနဲ့ ရပ်တည်ရှင်သန်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါအပြင် ကျနော်တို့ဟာ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ သီးသန့် ဝိသေသလက္ခဏာတွေ ဖြစ်တဲ့ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ နှစ်တွေ ရေတွက်ပုံ၊ လတွေ ရေတွက်ပုံ၊ ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့၊ ကရင်အမျိုးသားအလံတော် နဲ့ ကရင်အမျိုးသားသီချင်းတို့ လည်း ရှိပါတယ်။

ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေရှင်သန်တိုးတက်နေတဲ့ လူမျိုးတမျိုးဖြစ်ဖို့အတွက် ကရင်အမျိုးသားတို့ ဝိသေသဂုဏ်အင်တွေဟာ ကရင်လူမျိုးတိုင်းရဲ့ ဘဝတွေနဲ့အတူ ရှင်သန်နေဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတိုင်း ကရင်လူမျိုးသမိုင်းကြောင်း၊ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ ကြန်အင်လက္ခဏာ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာ တွေကို သိရှိထားဖို့ လိုအပ်ပြီး နေ့စဉ်အသက်တာမှာလည်း ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု တို့ကို တန်ဖိုးထား ထိန်းသိမ်းပြီး လူမျိုးရဲ့ လဏ္ခဏာအနေနဲ့ ဂုဏ်ယူသုံးစွဲရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ထို့အတူပဲ ဒီနိုင်ငံမှာ လူမျိုးတမျိုးကြီးပွားတိုးတက်ဖို့အတွက်ဆိုရင် လူမျိုးတမျိုးဟာ “လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ ကိုယ့်ကံကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီးခွင့်” စတဲ့ အခွင့်အရေးတွေ ရှိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအခွင့်အရေးတွေဟာ နိုင်ငံရဲ့ “ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ” ထဲမှာ ထည့်သွင်းရေးသားထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့ ဖြစ်တည်မှု ရေရှည်တည်တံ့ဖို့နဲ့ ကြီးပွားတိုးတက်မှုတို့ကို ဆန့်ကျင်တဲ့ အဟန့်အတားဖြစ်စေတဲ့ ဝါဒ နဲ့ လုပ်ရပ်တွေဟာ “မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နဲ့ အာဏာရှင်ဝါဒ” တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးရဲ့ ဦးဆောင်မှုအောက်မှာ ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ လိုလားချက်တွေ ရရှိဖို့အတွက် ကရင်လူမျိုးတွေဟာ အသက်၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ၊ သွေးချွေး နဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ ပေးဆပ်ခဲ့ရတာ မရေမတွက်နိုင်အောင် ပါဘဲ။ ဒီနေ့ဒီအချိန်ထိ ကျနော်တို့ လူမျိုးတွေရဲ့ လိုလားချက်တွေလည်း ပြည့်ဝအောင်မြင်မှု မရရှိသေးပါဘူး။ ရှေ့ဆက် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ရမယ့်အရာတွေအဖြစ် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၁) ရက်နေ့က ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ ဂုဏ်လက္ခဏာ၊ လိုလားချက်၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှုတွေကို ကရင်လူမျိုးတွေ စုစည်းညီညာစွာ ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့သလို ဒီနေ့ဒီအချိန်ခါမှာလည်း ဆက်လက် ကိုင်စွဲ ရပ်တည်လှုပ်ရှားပြီး အကောင်အထည်ဖော်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်လူမျိုးတို့ လိုလားချက်တွေ ပြည့်ဝ ရရှိနိုင်ဖို့အတွက် ကရင်လူမျိုးတိုင်း၊ ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတိုင်း၊ ကရင်နိုင်ငံရေးပါတီတိုင်း နဲ့ ကရင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းတိုင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်ပြီး မိမိကဏ္ဍ၊ မိမိနေရာမှာ တတ်သည့်အတိုင်း အင်အားရှိသည့်အတိုင်း လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သွားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကရင်လူမျိုး ကြီးပွားတိုးတက်ဖို့အတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့နည်းလမ်းများစွာလည်း ရှိပါတယ်။ ကျနော်တို့ လုပ်ဆောင်သမျှတိုင်းဟာ ကျနော်တို့လူမျိုးရဲ့ လိုလားချက်နဲ့ ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့ သဘောထား နဲ့ ဖြစ်တည်မှုတွေအပေါ်မှာ ရပ်တည်ဆောင်ရွက်ဖို့ကို ဦးတည်ရွေးရှုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကရင့်အမျိုးသားအလံတော်တခုတည်းအောက်မှာ စည်းလုံးညီညွတ်စွာ လက်တွဲပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်ဟာ ကရင်တမျိုးသားလုံးနဲ့ အခြားလူမျိုးများ၊ ပြည်သူလူထုများ အားလုံးအတွက် စိန်ခေါ်မှုကြီးမားတဲ့ အခြေအနေတရပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (၂၀၂၁) ခုနှစ် ဗမာစစ်တပ်ရဲ့ တိုင်းပြင်အာဏာကို အဓမ္မလုယူ အာဏာသိမ်းခဲ့တာဟာ ကရင်အမျိုးသားနဲ့ လူမျိုးစုတွေရဲ့ လိုလားချက်ဖြစ်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို ဆန့်ကျင်မျက်ကွယ်ပြုခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးစုတွေဟာ ဗမာမဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နဲ့ စစ်အာဏာရှင်ဝါဒ တွေကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ ခဲ့ရလို ဗမာလူမျိုးတွေဟာလည်း ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်နဲ့ လူမှုဘဝ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးကို မျက်ကွယ်ပြုတဲ့ စစ်အာဏာရှင်ဝါဒီတို့ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးကို ကြုံတွေ့နေရတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အာဏာရှင်ဝါဒ ပြိုလဲကျဖို့ ကျနော်တို့အားလုံး စုပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နေရာအနှံ့အပြားမှာ ရှိနေတဲ့ ကရင်လူမျိုးတွေအနေနဲ့ ကိုယ်ရှိတဲ့နေရာက လူမျိုးစုတွေနဲ့ လက်တွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကရင်လူမျိုးတို့ရဲ့ ဖြစ်တည်မှု ရေရှည်တည်တံ့ခြင်း နဲ့ လူမျိုးစုများ ပြည်သူလူထုများရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုး

တက်ကြီးပွားခြင်းတို့ကို အဟန့်အတား ပြုနေတဲ့ ဒီအာဏာရှင်ဝါဒ နဲ့ သူ့ရဲ့ထောက်တိုင်တွေကို ဖြိုချတိုက်ဖျက်သွားကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကရင်လူမျိုးခေါင်းဆောင်များ၊ ရဲဘော်ရဲဘက်များ၊ ပြည်သူလူထုများနဲ့ အနာဂတ် လူငယ်၊ မျိုးဆက်သစ်များအားလုံးကို ကျနော်တိုက်တွန်းလိုတာကတော့ “ကရင်အမျိုးသားနေ့” ကို ဂုဏ်ပြုခြင်းဟာ ကရင်တမျိုးသားလုံးရဲ့ လိုလားချက်တွေ ပြည့်ဝရရှိနိုင်ဖို့အတွက် ရှေ့ဆက်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့စရိုက်လက္ခဏာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာတွေကို ယုံကြည်ဝတ်ဆင်ပြီးကျနော်တို့လူမျိုးရဲ့လိုလားချက်၊ ကျနော်တို့လူမျိုးရဲ့ ရေရှည်တည်တံ့ရပ်တည်နိုင်ဖို့နဲ့ ကြီးပွားတိုးတက်ဖို့ ထားရှိတဲ့ ကျနော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်တွေကို ဦးတည်ရှေးရှုသွားကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့ ရန်သူဖြစ်တဲ့ “မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နဲ့ အာဏာရှင်ဝါဒ” တို့ကို ကျင့်သုံးတဲ့သူတို့ကို ဆန့်ကျင်ဖယ်ရှားသွားမယ်ဆိုတဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကိုလည်း မြဲမြံစွာ ကိုင်စွဲရပ်တည်ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာမှာ ပျော့ရှင်တက်ကြွမှုရှိဖို့၊ သန္နိဋ္ဌာန်ခိုင်မာဖို့နဲ့ အောင်မြင်မှုရရှိဖို့အတွက် ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေရဲ့ လိုလားချက်တွေကို ဖော်ပြခဲ့တဲ့ “၁၉၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ (၁၁) ရက်နေ့” ကအတိုင်း ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်ပြီး လူမျိုးရဲ့ ဂုဏ်အင်လက္ခဏာတွေကို ထိန်းသိမ်းကာ လုပ်ဆောင်သွားကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ လူမျိုးရဲ့ လိုလားချက်ကို ရကိုရမယ် ဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝနဲ့ ကျနော်တို့အားလုံး မိမိကျရာ ကဏ္ဍတခုချင်းစီမှာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သွားကြပါစို့။ ကရင်လူမျိုးဟာ ရှင်သန်တည်တံ့ပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ကြီးပွားတဲ့ လူမျိုးတမျိုး ဖြစ်စေရပါမယ်။

“ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးဟာ လူမျိုးတမျိုးအဖြစ် ရှင်သန်တည်တံ့ရပ်တည်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ကြီးပွားဖို့ ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေ အားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြပါစို့”

****